ASOS JOURNAL
The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 8, Sayı: 109, Ekim 2020, s. 242-257

ISSN: 2148-2489 Doi Number: http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.45368

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date
16.07.2020

Yayımlanma Tarihi / The Publication Date
29.10.2020

Doç. Dr. Ahmet Semih UZUNDUMLU
Atatürk Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü
asuzsemi@atauni.edu.tr

Öğr. Gör. Seval KURTOĞLU
Bayburt Üniversitesi, Demirözü Meslek Yüksek Okulu, Veterinerlik Bölümü
sevalkurtoglu@bayburt.edu.tr

ERZURUM'DA YAŞAYAN BİREYLERİN TATİLE GİTME VE KIRSAL TURİZME BAKIŞI ÜZERİNE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

Öz

İnsanlar yoğun çalışma temposu ve stres nedeniyle yılın bazı dönemlerinde tatile ihtiyaç duymakta ve yine şehrin gürültülü ortamlarından kaçarak bulundukları bölge ya da farklı bölgelerde daha sessiz ve rahat ortamlarda gezmek, eğlenmek, bolca oksijen ve doğal gıda ile beslenmek istemektedirler. Özellikle Erzurum ilinde kış periyodunun uzunluğu ve ilin soğuk iklimi insanların sıcak bölgelerde tatil yapma ihtiyaçlarını artırmaktadır. Bu çalışmada Erzurum ilinde ikamet eden ailelerin tatil için gidebilecekleri bölgelere göre onların bir takım özellikleri araştırılmıştır. Yine, birçok kırsal turizm faaliyetine sahip bölgelerde bireylerin bu faaliyetlere katılıp katılmayacakları tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada örneklem sayısını belirlemede ana kütle oranlarına dayalı basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. 25 sorunun yer aldığı anket formunda halkın turizmden beklentilerinin yanı sıra, kırsal turizme dair sorular yöneltilmiştir. Çalışmada 400 bireyle görüşme yapılarak tatile çıkma üzerine etkili olan faktörlerin analizinde probit yöntemi kullanılmıştır. Ailelerin tatile gitmesi üzerine etkili olan faktörler orta ve yüksek hane geliri, tatil kararını veren bireyin cinsiyetinin bayan olması, hanedeki fert sayısının az olması, tatil yapılacak yerde deniz olması ve orta veya

uzun tatil yapma isteğidir. Erzurum ilinde genç nüfusa iş imkânlarının sağlayacak, kırsal Turizm kaynaklarından yararlanacak ve kişilerin tasarruflarının üretime dönüştürecek girişimcilik faaliyetlerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Erzurum, Geziler, Kırsal Turizm, Probit Modeli, Tatil

DETERMINING THE FACTORS AFFECTING THE PERSPECTIVES OF INDIVIDUALS RESIDENT IN ERZURUM ON GOING ON VACATION AND RURAL TOURISM

Abstract

People need vacations during some periods of the year due to hard work and stress. Especially, the long winter season and the cold climate in Erzurum province increase people's need for going on vacation to hot regions in certain times of the year. Also, people prefer escaping the noisy environment of the city and going sightseeing, having fun, getting abundant oxygen, and eating plenty of natural food in the quiet or comfort of the vicinity or far places. In this study, some of the characteristics of the families living in Erzurum city and investigate the effects of these characteristics on the regions where these families can go on vacation. The study tries to determine whether individuals participate in tourism activities in regions that have many rural tourism activities. In the study, the sample size has been determined using the simple random sampling method based on the main mass ratios. In the questionnaire which included 25 questions, about rural tourism and besides the expectations of the people from tourism. In the study, 400 individuals were interviewed and probit method was used in the analysis of the factors effective on vacation. The factors that affect the families' going on holiday are medium and high household revenue, to be women of person giving the holiday decision, to be low of the number of individuals in the household, to be the sea in the holiday place, and the desire to have a medium or long holiday. There are needed to entrepreneurship activities for create job opportunities for young population, to benefit from rural tourism resources and to turn people's savings into production in Erzurum province.

Keywords: Erzurum, Excursions, Rural Tourism, the Probit Model, Vacation

GİRİŞ

Bir ülkenin ekonomisini oluşturan faaliyet kollarına ekonomik sektörler denmektedir. Bunlar başlıca tarım, sanayi ve hizmetler olmak üzere 3'e ayrılmaktadır. Bazen inşaat da bu grup içerisinde ayrı kalem olarak yer alarak tarım, sanayi, hizmetler ve inşaat olarak 4 ana sektörü oluşturmaktadır (Uzundumlu, 2019). Dikkat edilirse turizm; tarım ve sanayi gibi sektörler içerisinde yer alan bir faaliyet olarak görülmemektedir. Çünkü turizmi bir üretim dalı olarak tarif etmedeki problem, bir üretim fonksiyonuna sahip olmaması, tarım ve sanayi ürünü gibi fiziksel olarak ölçülebilen bir çıktısının elde edilememesidir (Lickorish ve Jenkins, 2007). Günümüzde turizm giderek önemi artan bir faaliyet kolu olarak karşımıza çıkmakta ve hizmet sektörleri içerisinde bacasız sanayi olarak isimlendirilmektedir.

Hizmet sektöründe genel kabul gören sınıflandırma Ticaret Genel Anlaşması (The General Agreement on Trade in Services) kapsamında, Dünya Ticaret Örgütünün (World Trade Organization) oluşturduğu ve turizmin de içinde olduğu 15 alt sektörü de içeren sınıflandırmadır (Özsağır ve Akın, 2012). 2017 yılı itibari ile dünya genelinde en fazla paya sahip olan hizmetler %19,9 ile dağıtım hizmetleri, %18,6 ile finansal hizmetler, %13,2 ile bilgi ve iletişim teknolojileri, %11,8 ile taşımacılık hizmetleri ve %7,8 ile turizm hizmetleridir (WTO, 2019).

Genelde turizm denince birçok tanım yapılmakta ve bu tanımların ortak özellikleri dikkate alınınca turizm, belirli bir dönem biriken yorgunluğu atmak için ikamet edilen alanın dışında bir bölgeye kısa süreliğine tatile gitme ve seyahat etme amacını herhangi bir kazanç sağlayıcı işi yapmadan gerçekleştirmektir (Çelik, 2018). Bireylerin önem verdiği turistik faaliyetler dikkate alındığında turizm geleneksel ve alternatif olmak üzere iki kısımda ele alınabilmektedir. Bunlardan geleneksel turizm deniz, kum ve güneşten yararlanma amacı ile tatil yapma olarak ifade edilmektedir (Öztürk ve Bayat, 2011). Alternatif turizm özel ilgi turizmi veya bireye uygun turizm olarak adlandırılmakta olup ve çoğunlukla yerel yaşam tarzı ve yerel çevrenin iletişimini ve özelliklerini vurgulayan farklı farklı turizm faaliyetlerini içermektedir (Smith ve Eadington, 1992). Alternatif turizm, bireylerin geleneksel turizm tutumunu reddeden ve daha sosyal ve çevresel olarak sürdürülebilir bir alternatif deneyim sunan deniz, güneş ve kumun dışında insanların çevreye karşı daha pozitif aktivitelerle dinlenme, eğlenme ve rahatlama sağladıkları bir turizm biçimi olarak tanımlanmaktadır (Wearing ve Neil, 1999). Yani Alternatif turizm, bazen "özel ilgi turizmi" veya "sorumluluk turizmi" olarak adlandırılmakta ve genellikle, bireylerin yaşam biçimlerini dikkate alarak ekonomik, sosyal ve kültürel hususları içerecek şekilde doğanın gezilmesi ve farkındalılığının anlaşılmasına önem veren turizm çeşidi olarak tanımlanmaktadır (Drăgulănescu ve Druţu, 2012). Son yıllarda alternatif turizm kavramı da giderek yaygınlaşan bir terim olarak karşımıza çıkmaktadır. Dünya genelinde turistlerin en fazla önem verdiği turizm faaliyeti deniz, kum ve güneştir. Ancak son yıllarda bu geleneksel turizm faaliyetlerinden alternatif turizm faaliyetlerine doğru bir farklılaşma olduğu dikkat çekmektedir.

Türkiye'nin üç tarafının denizlerle kaplı olmasının yanı sıra sahip olduğu su kaynakları, iklimi, coğrafik konumu, flora ve faunası, kaplıcaları, dağları, sosyal ve kültürel tarihi vb. birçok turizm aktivitesi onun dünya turizminde ilk sıralarda yer almasına neden olmaktadır (İlhan vd., 2017; Çelik, 2018). Dünya genelinde 2018 yılı dikkate alındığında 1,4 milyar kişi diğer ülkelerdeki turizm faaliyetlerine katılmış olup, 2017 yılına göre turizm faaliyetlerine katılanların oranı 2018 yılında %5,4 artmıştır. Dünyada 2018 yılında turist sayısı dikkate alındığında 89 milyon kişi ile Fransa ilk sırada yer almakta olup, bu ülkeyi, 83 milyonla İspanya, 80 milyonla Amerika Birleşik Devletleri, 63 milyonla Çin, 62 milyonla İtalya ve 46 milyonla Türkiye izlemektedir. Türkiye 2018 yılında Turist sayısı bakımından dünyada 6. sırada yer almakta olup, 2017 yılına göre Türkiye'deki büyüme %21,7 olup bu büyümeyle gelen turist sayısı bakımından ilk 10'da yer alan ülkeler dikkate alındığında ilk sıradadır (UNWTO, 2019; World Bank, 2019). 2018 yılı itibari ile Türkiye'ye 46,1 milyon yurt dışından ziyaretçi gelerek 24 milyar $ ve yurtiçinden ise gelen ziyaretçiler ise 5,5 milyar $ turizm geliri bırakmıştır. Toplamda ki bu 29,5 milyar $ Gayrisafi Yurtiçi Hasılanın (GSYİH) %3,8'ini oluşturmaktadır (KTB, 2019).

Türkiye'deki bireyler iç turizmde gittikleri bölgeler itibariyle en fazla %27 ile Marmara, %20 ile Ege, %17 ile Akdeniz, %14 ile İç Anadolu, %10 ile Karadeniz %7 ile Doğu Anadolu ve %5

ile Güneydoğu bölgesini ziyaret etmektedir (Güzel, 2011). 2018 yılı verilerine göre Türkiye'de iç turizm dikkate alındığına bireyler genel toplam da 77,1 milyon kez seyahat gerçekleştirmiş olup bu sayının dönemler itibariyle oransal durumu Ocak-Mart döneminde, %20, Nisan-Haziran döneminde %24, Temmuz-Eylül döneminde %41 ve Ekim-Aralık döneminde %15'tir (TÜİK, 2019). Yani Türk toplumu genelde yaz aylarında tatile çıkmasına karşın önemli oranda diğer mevsimlerde de turizm etkinliklerine katılmaktadır. Cengiz ve Akkuş (2012), Erzurum'un kışın kayak keyfi dışında daha çok yerli turistlere yönelik yapılan yayla yürüyüşleri, binicilik, tırmanış, piknik aktiviteleri ve Çoruh nehrinin derin kanyonlarında rafting ve kano eğlenceleri olduğunu ve birçok Erzurum'da yaşayan bireyin bu aktiviteler hakkında bilgili olmadığını dile getirmişlerdir.

Günümüz şartlarında teknolojik ilerleme ve sanayileşme hızlı kentleşmeyi ortaya çıkarmakta, köyden kente göçler artmakta bu da şehirde yaşayan insanların monoton bir yaşamın yanı sıra, çevre kirliliği ve strese maruz kalarak birtakım sağlık sorunu yaşamalarına neden olmaktadır. Bu nedenle insanların daha sağlıklı ve faydalı bir yaşam sürdürmeleri için tatil yapmaları ve turizm faaliyetlerine katılarak şehir hayatının olumsuzluklarını üzerlerinden atmaları gerekmektedir (Akbulak, 2016). Erzurum ilinde de bazı aileler yazın tatile giderken birçok aile tatil yapamamakta ancak bu ailelerin bir kısmı yılın belirli zamanlarında o ildeki bazı aktivitelere katılarak daha mutlu bir hayat sürdürmektedirler. Erzurum ilinin 3G'sinin (Gar, Gış ve Gıyamet) etkilerinden kurtulmak isteyen birçok kişi özellikle sıcak bölgelere birkaç günlüğüne gitmek istemektedirler. Bu nedenle bu çalışmada amaç Erzurum ilinde ikamet eden ailelerin tatilde en fazla hangi bölgeye gitmek istediklerini belirlemek ve her bir bölgeyi tercih eden bireylerin sosyo-ekonomik ve demografik özellikleri ile bir takım özellikleri üzerine etkilerini tespit etmektir.

MATERYAL VE YÖNTEM

Materyal

Çalışmanın temel verileri 2019 yılı Eylül-Ekim aylarında Erzurum ilinde rastgele seçilen 400 bireyle yapılan anket görüşmeleri doğrultusunda hazırlanmıştır. Çalışmada kullanılan ikincil veriler ise TÜİK, KTB, WTO, World Bank, UNWTO gibi internet ağı üzerinden ulusal ve uluslararası istatistik bilgileri sağlayan kuruluşlardan sağlanmış olup, konuyla ilgili yapılmış birçok yerli ve yabancı makale, bildiri ve tezlerde çalışmanın bilgi akışı ve sonuçların değerlendirilmesinde kullanılmıştır.

Yöntem

Çalışmada örnek büyüklüğünün tespitinde Ana Kütle Oranlarına Dayalı Basit Tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Erzurum'da yaşayan bireylerin tatile çıkma ve kırsal Turizm faaliyetlerine katılma durumları üzerine etkili olan faktörlerin belirlenmesinde probit modeli uygulanmıştır. Örneklem büyüklüğünün tespitinde Microsoft Excel ve probit modelin uygulanmasında LIMDEP (NLOGİT5) istatistik programından yararlanılmıştır.

Örnekleme Yöntemi

Nüfus Müdürlüğü kayıtlarından (Anonim, 2019), Erzurum ilinin 2019 merkez üç ilçesi dikkate alınarak Ana Kitle Oranlarına Dayalı Basit Tesadüfi Örnekleme Yöntemi ile %95 güven aralığı

ve %5 hata ile örneklem sayısı tespit edilmiştir. Bu yöntemde kullanılan her bir terimin açıklamaları Formül 1'de verilmiştir (Uzundumlu vd., 2019).

$$n = \frac{N * p * (1 - p)}{(N - 1) * \sigma^2{}_p + p * (1 - p)} \quad (1)$$

Formülde;

n : Örnek büyüklüğü,

N : Birey sayısı (422.167 kişi),

$\sigma^2{}_p$: Varyansı

r : Ortalamadan sapma (%5)

$Z_{\alpha/2}$: z cetvel değeri (1,96)

p : Tatile çıkan ailelerin oranını göstermektedir (%50).

$$Q_p{}^2 = \left(\frac{r}{Z\alpha/2}\right)^2 = \left(\frac{0,05}{1,96}\right)^2 = (0,0255)^2 = 0,000651 \quad (2)$$

$$n = \frac{422.167 * 0,50 * 0,50}{(422.166 * (0,0255)^2 + (0,50 * 0,50)} = 384$$

Anket aşamasında karşılaşılabilecek eksiklik ve aksaklıkların olabileceği düşünülerek anket sayısı %5 artırılıp toplam 403 bireyle görüşülmüştür. Ancak çalışmada 3 ankette bazı verilerin olmaması nedeniyle bu anketler çıkarılarak çalışma 400 birey ve ailesine ait veriler dikkate alınarak yürütülmüştür.

Probit Analiz Yöntemi

Bu çalışma Erzurum ilinin merkez ilçelerinde ikamet eden bireylerin tatile çıkma ve kırsal turizm aktivitelerine katılma durumu üzerine etki eden sosyo-ekonomik, demografik ve diğer özelliklerini belirlemek için yapılmıştır. Bu durumu belirlemek için kullanılacak analizler bağımlı değişkeni kukla olan modellerden birisi olacaktır. Miran (2018)'in de belirtiği üzere bağımlı değişkeni kukla olan modelleri tahmin etmede en çok başvurulan yöntem en küçük kareler yöntemidir. Regresyon denklemi oluşturmada en önemli aşama bağımlı ve bağımsız değişkenlerin doğru seçilmesi olup, bunun dışındaki diğer önemli aşamalar ise bağımlı değişken ile bağımsız değişkenler arasında doğrusal bir ilişkinin olmaması ve modelin oluşumunda sadece ilgili ve uygun sayıda bağımsız değişkenin kullanılmasıdır (Şahinler, 2000).

Yani bu modellerde bağımsız değişkenlerce oluşturulan doğrusal fonksiyon kukla değişkenini açıklamaya çalışmaktadır. Kukla bağımlı değişken modelinin fonksiyonu aşağıdaki fonksiyonda verilmiştir.

$$Y = b_0 + b_i X_i,\ i = 1,2,\ldots,n \quad (3)$$

Bu modellerde denklemin sağ tarafı doğrusal bir fonksiyon ile oluşturulmuş iken sol tarafı 0 ve 1 olasılık tahmin değerlerinden oluşmaktadır. Bağımsız değişkenlerden biri değişken diğerleri sabitken sadece bağımlı ve bağımsız değişken arasındaki ilişki incelendiğinde bağımsız değişken de ki bir değişimin bağımlı değişkenin olasılığını ne kadar değiştirdiğini tespit etmeye çalışmaktadır (Miran, 2018).

Bağımlı değişkeni kukla olan modeller dikkate alındığında kullanılabilecek modeller probit ve logit modelleridir. Logit ve probit modellerinde neredeyse hiç bir farklılık olmayıp, farklılığın temel nedeni olasılık dağılımlarına ilişkin varsayımların farklı olmasından ileri gelmektedir (Miran, 2018; Thrane, 2018). Bu olasılık dağılımları logit modelde log odd'lardan ve probit modelde kümülatif normal oluşumlardan meydana gelmektedir (Kalaycı, 2018). Bu iki model arasında büyük bir benzerlik var olup, lojistik regresyon modelinin tahmin değerleri probit modelinin tahmin değerlerinin yaklaşık 1,6-1,8 katı kadar daha fazladır (Kutlar, 2017; Miran, 2018).

İki model arasında çok büyük bir farklılık olmadığı iki modelin dağılımı da S şeklinde olup, logit modelin uçları hem sağ hem soldan daha içeri doğru olup iki dağılım beraber gösterildiğinde 8 rakamını oluşturmaktadır. Analiz yapacak bireyler bu iki modelden birini tercih edebilmektedir. Probit modelde örnek sayısı yeterli olunca hipotez testi geçerli olmaktadır. Bu nedenle bu çalışmada yeterli örneklem sayısı olduğu için regresyon modeli tercih edilmiştir.

Bağımlı kukla değeri olan y_i sadece 0 ve 1 değeri alırken tahmini y_i (y_i^*) ise 0 ile 1 arasında sürekli değerleri almaktadır (Kalaycı, 2018; Miran, 2018). Bu durum Formül 4'teki gibi ifade edilebilir;

$$y_i = \begin{cases} 1, & y_i^* > 0 \text{ ise} \\ 0, & y_i^* \leq 0 \text{ ise} \end{cases} \qquad (4)$$

Bağımlı değerin değeri ve tahmini aynı değeri vermediği için R^2 değeri modeli açıklayıcı bir ölçüt olarak kullanılamamaktadır. Ancak Kennedy R^2 değeri dikkate alınabilmektedir. Bu durumda bağımlı değişkenin tahmini değerleri 0,5 ten küçüklere 0 ve 0,5 ve yukarısına 1, diyerek gerçekleşen değerlerle ölçüşme oranı modelin başarı oranını göstermektedir. Ayrıca logit'te olduğu gibi probit'te de olabilirlik (likelihood ratio) testi ile modelin istatistiki geçerliliği tespit edilebilmektedir. P değeri 0,10'dan küçük olduğu müddetçe model istatistiki açıdan anlamlıdır (Miran, 2018).

ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA

Birey ve Aileye Ait Özellikler

Çizelge 1'de ankete katılan birey ve aileye ait sosyo-ekonomik, demografik ve diğer özellikleri verilmiştir.

Çizelge 1. Birey ve ailesine ait özellikler

Değişkenler ve Tanımlaması	X̄	Sd	Min	Max
Tatil: Tatile genelde ailece giden aileler:1, gitmeyenler:0	0.74	0.44	0	1
Erzurum: Erzurumlu olan aile:1, diğerleri:0	0.78	0.42	0	1
Birey: Hanedeki birey sayısı (kişi)	4.56	1.48	1	11
Cekaile: Çekirdek aile olma durumu: 1, diğerleri: 0	0.54	0.50	0	1
Karyas: Ailede kararları veren bireyin yaşı (yıl)	46.96	11.86	22	74
Karcins: Ailede kararları veren birey erkekse: 1, kadınsa:0	0.72	0.45	0	1
Karegtm: Ailede kararları veren bireyin eğitimi (yıl)	12.61	3.64	4	22
Yagelir: Aile aylık geliri >7000 TL 1, diğerleri: 0	0.29	0.45	0	1
Oagelir: Aile aylık geliri 3001-7000 TL 1, diğerleri: 0	0.52	0.50	0	1
Tatlmas: Tatil için harcama >5000 TL 1, diğerleri: 0	0.25	0.43	0	1
Uzuntat: Tatil süresi >14 gün ise 1, diğerleri: 0	0.19	0.39	0	1
Ortatat: Tatil süresi 8-14 gün ise 1, diğerleri: 0	0.25	0.44	0	1
Kirsal: Tatilde kırsal bölgelerin tercihi 1, diğerleri: 0	0.09	0.29	0	1
Deniz: Tatilde denizin ilk tercih olması 1, diğerleri: 0	0.74	0.44	0	1

X̄: Ortalama, **Sd:** Standart sapma, **Min:** Minimum, **Max:** Maksimum

Erzurum'da yaşayan bireylerin tatile gitmesi üzerine etkili olan faktörler dikkate alınınca çizelgede de görüldüğü gibi on üç değişken analize tabi tutulmuştur. Ayrıca bağımlı değişken ailece tatile gitme durumu olup, ailelerin %74'ü ailece tatile gitmektedir. Bu durumu etkileyen faktörlerden biri ailenin Erzurumlu olup, olmamasıdır. Anket yapılan bireylerin %78'i Erzurumludur. Bir diğer faktör ailedeki birey sayısı olup, hanelerde ortalama birey sayısı 4,56 kişi olup, minimum birey sayısı 1 ve maksimum birey sayısı ise 11 kişidir. Anket yapılan ailelerin %54'ü çekirdek aile yapısındadır. Ailede kararları veren bireylerin %72'sinin cinsiyeti erkek olduğu, bu bireylerin yaş ortalaması 46,96 yıl ve aldıkları eğitim süresi ortalama 12,61 yıldır. Hane halkının sağlamış oldukları kazançlar gelir yönünden üç gruba ayrıldığında, hanelerin %29'u 7000 TL ve üzerinde gelire sahip yüksek gelir grubunu, %52'si 3001-7000 TL arasında olan orta gelir grubunu ve %25'i ise 3000 TL ve altında bir gelire sahip olan düşük gelir grubunu oluşturmaktadır. Ailelerin %25'i 5000 TL ve üzerinde bir harcama yapmakta olup, tatil süresi dikkate alınınca 7 gün ve altında tatil yapan ailelerin oranı %56, 8-14 gün tatil yapan ailelerin oranı %25 ve 14 gün ve üzerinde tatil yapan ailelerin oranı ise %19'dur. Tatile çıkmada ailelerin %74'ünün en fazla değer verdiği şey gittikleri tatil yerinde denizin olması ve %9'u için kırsal bölge olmasıdır.

Tatile Çıkma Üzerine Etkili Faktörlerin Probit Analizi ve Marjinal Etkileri

Tatile çıkma üzerinde etkili olan faktörlerin belirlenmesi için yapılan probit analizi ve marjinal etkileri Çizelge 2'de gösterilmiştir.

Çizelge 2. Probit analizi ve marjinal etkileri

Değişkenler ve	**Probit analizi**		**Marjinal etkileri**	
Tanımlaması	**Katsayı**	**Se**	**Katsayı**	**Se**
Sabit terim	1.22*	0.65	-	-
Erzurum	0.11	0.19	0.03	0.05
Birey	-0.11**	0.06	-0.028**	0.01
Cekaile	-0.08	0.18	-0.02	0.05
Karyas	-0.01	0.01	0.001	0.00
Karcins	-0.56***	0.19	-0.132***	0.04
Karegtm	-0.02	0.02	0.001	0.01
Yagelir	1.53***	0.26	0.316***	0.04
Oagelir	0.65***	0.18	0.1667***	0.05
Tatlmas	0.01	0.19	0.001	0.05
Uzuntat	0.71***	0.22	0.159***	0.04
Ortatat	0.72***	0.20	0.166***	0.04
Kirsal	0.33	0.29	0.08	0.06
Deniz	0.30*	0.17	0.075*	0.04

***** %10 önem seviyesi, ****** %5 önem seviyesi, ******* %1 önem seviyesi

Çalışmada 13 değişkenden 7'si istatistiki olarak anlamlı olarak bulunmuş bu nedenle sadece istatistiki olarak anlamlı olan değişkenler yorumlanmıştır. Ailelerde birey sayısının azalması, tatil kararı veren kişinin cinsiyetinin bayan olması, aile geliri 3 kategoriye ayrıldığında düşük kategoriye göre yüksek ve orta gelirli ailelerden olunması, tatil süresi bakımından kısa tatil süresine göre orta ve uzun süreli tatil yapma isteğinin olması ve tatil yapılacak yerde denizin bulunması tatile gitme olasılığını artırmaktadır.

Marjinal etkilere bakıldığında, hanelerdeki birey sayısının bir birim artması ailelerin tatile gitme durumunu %2,8 azaltmaktadır. Daşkıran ve Özkoç (2019), hanehalkı büyüklüğünün artmasının ailenin tatil harcamasını negatif yönde etkilediğini belirtmiştir.

Ailelerde tatile gitme kararını veren bireyin cinsiyetinin kadın olması tatile gitme durumunu %13,2 artırmaktır. Daşkıran ve Özkoç (2019), erkekler kadınlara göre anlamlı bir farklılıkla ve daha fazla tatil harcaması yaptığını ifade ederlerken, bu duruma ek olarak, Tuna (2018), erkekler tatil planlarında para konularını ele alırken kadınlar gidilecek yer seçimi ve tatil programının içeriğini hazırlamaktadırlar.

Ailenin gelir grubu dikkate alındığında ise yüksek ve orta gelir grubundaki ailelerin, düşük aile gelir grubundaki ailelere göre tatile gitme durumu sırası ile %31,6 ve %16,7 daha fazladır. Kervankıran vd. (2018), gelişmişlik düzeyi arttıkça yüksek gelir grubuna sahip haneler tatil hareketliliğini artırmış, orta ve düşük gelir grubuna sahip hanelerin ise seyahat etme motivasyonları ve kültürleri değişme eğilmene girmiştir.

Tatil süresine bakıldığında orta ve uzun süre tatil yapmak isteyen ailelerin kısa süreli tatil yapmak isteyen ailelere göre sırasıyla %16,6 ve %15,9 tatil yapma ihtimali artmaktadır. Köşk ve Gürbüz (2017), tatil süresi planlama ve kısaltmada aile bireylerinden gençlerin kararları alınırken, (Baran, 2020) gençler planlı hareket ederek genelde orta süreli tatil istemektedirler.

Son olarak tatile gitme de ki asıl amaç deniz olduğunda bu ailelerin tatile gitme ihtimali %7,5 artmaktadır. Pekyaman vd. (2018), tatil yeri tercihinde akademisyenlerin yarıdan fazlasının ilk tercihi deniz olmaktadır.

Tatile Çıkma ve Gidilecek Bölgenin Belirlenmesi

Tatile çıkma ve gidilecek bölgenin belirlenmesinde etkili olan kriterler Çizelge 3'te verilmiştir.

Çizelge 3. Tatile gitme ve gidilecek bölge seçiminde bireylerin önem verdikleri kriterler

Kriterler	**Bölgelerin Tercih Edilmesindeki Kriterlerin Oranları (%)**							
	Tatile Çıkmayan	Akdeniz	Ege	Karadeniz	Marmara	Doğu Anadolu	İç Anadolu	Güney Doğu Anadolu
Deniz	41.0	47.5	43.8	43.3	27.8	28.0	30.0	25.0
Sessizlik	38.1	28.7	27.4	41.8	27.8	32.0	20.0	25.0
Oksijen	43.8	50.0	58.9	47.8	47.2	52.0	40.0	50.0
Uçak	18.1	26.2	27.4	26.9	19.4	24.0	10.0	0.0
Eğlence	21.0	26.2	26.0	29.9	22.2	20.0	30.0	25.0
Kırsal alan	8.6	5.0	8.2	13.4	5.6	16.0	10.0	25.0
Doğa keşfi	37.1	30.0	39.7	35.8	41.7	44.0	20.0	50.0
Balık tutma	10.5	6.2	5.5	9.0	0.0	12.0	20.0	0.0
Yürüyüş gezileri	41.0	40.0	41.1	44.8	44.4	48.0	50.0	50.0
Vakit geçirme	52.4	52.5	52.1	55.2	52.8	68.0	60.0	75.0
Dağa tırmanma	19.0	7.5	12.3	14.9	8.3	16.0	10.0	0.0
Milli park ziyareti	24.8	18.8	31.5	26.9	27.8	20.0	40.0	0.0
Mağaralar	16.2	17.5	26.0	17.9	25.0	28.0	20.0	0.0
Müzeler	19.0	18.8	28.8	19.4	22.2	28.0	30.0	0.0
Tarihi yer	37.1	27.5	41.1	28.4	38.9	48.0	40.0	0.0

Rafting	12.4	10.0	8.2	16.4	5.6	8.0	10.0	0.0
Kaplıca	22.9	16.2	17.8	28.4	19.4	28.0	10.0	25.0
Paraşüt	6.7	10.0	4.1	20.9	8.3	0.0	0.0	0.0
Kültürel etkinlik	22.9	18.8	24.7	23.9	19.4	16.0	20.0	25.0
Dini etkinlik	17.1	16.2	11.0	22.4	16.7	16.0	20.0	25.0
Sosyal etkinlik	26.7	27.5	26.0	34.3	27.8	24.0	40.0	25.0
Spor etkinliği	16.2	21.2	26.0	29.9	19.4	24.0	20.0	25.0
Müzik etkinliği	21.0	22.5	24.7	28.4	16.7	20.0	30.0	0.0
Doğal beslenme	40.0	36.2	38.4	43.3	36.1	48.0	20.0	50.0
Toplam	**26.25**	**20.00**	**18.25**	**16.75**	**9.00**	**6.25**	**2.50**	**1.00**
Tatile Gidenler	**0.00**	**27.12**	**24.75**	**22.71**	**12.20**	**8.47**	**3.39**	**1.36**

Erzurum'da anket yapılan ailelerin %26.25'i genelde tatile çıkmamaktadır. Tatile çıkan ailelerin gittikleri bölgeler dikkate alındığında, aileler %20.00 ile Akdeniz bölgesini birinci, %18.25 ile Ege bölgesini ikinci, %16.75 ile Karadeniz bölgesini üçüncü, %9.00 ile Marmara bölgesini dördüncü, %6.25 ile Doğu Anadolu bölgesini beşinci, %2.50 ile İç Anadolu bölgesini altıncı ve 1.00 ile Güneydoğu Anadolu bölgesini son sırada tercih etmektedir. Tatile gidenlerin %86.78'i Akdeniz, Ege, Karadeniz veya Marmara bölgesini tercih etmektedir. Bu dört bölgenin de en önemli özelliği denizinin olmasıdır. Twentify (2020), anket şirketi tarafından Mart ayı içerisinde Türkiye genelinde elektronik ortam üzerinden 1 000 kişi ile elde ettikleri bilgiler ışığında Türkiye'de ailelerin %38.5 oranında çoğunluğu tatil için Akdeniz bölgesi ve 5 yıldızlı tatil köylerini tercih ettiğini ve bu bölgeyi yine denizi olan Ege, Karadeniz ve Marmara bölgelerinin takip edildiği vurgulanmıştır. Ayrıca Karakaş (2001), Elazığ ilinde yapılan çalışmada tatile çıkanların %70'inin sırasıyla Marmara, Akdeniz ve Ege bölgelerini tercih ettiğini tespit etmiştir. Ayrıca TÜİK (2019), Gezi, Eğlence, Sportif ve Kültürel Faaliyetler için tatil yapanların oranını %68, Akraba ve Arkadaş Ziyaretini %20, iş amaçlı geziyi %4, alışveriş amaçlı geziyi %4 ve diğer amaçlar için tatil yapanların oranını %4 olarak belirlemiştir.

Tatile çıkmayan ailelerin oranı %26.25 olup, tatilden beklentileri şu şekilde sıralanmaktadır; vakit geçirme, oksijen alma, denize girme, yürüyüş gezileri, doğal beslenme imkânı, sessizlik, doğayı keşfetme ve tarihi yerleri görme fırsatıdır. Twentify (2020), yapmış olduğu çalışmada Türkiye genelinde hiç tatile çıkmayanların oranını %8 olarak tespit etmiştir.

Akdeniz bölgesinde tatilini geçirmek isteyenlerin beklentileri şu şekilde sıralanmaktadır; vakit geçirme, oksijen alma, denize girme, yürüyüş gezileri, doğal beslenme imkânı, doğayı keşfetme, sessizlik, tarihi yerleri görme, sosyal etkinliklere katılma, uçakla gitme imkânının olması ve eğlence aktiviteleridir. KTB (2019), de belirtildiği üzere 2019 yılında 2.7 milyon yerli turist

turizm tesislerinde konaklarken, il bazında %14,9 ile Antalya ilk sırayı alırken, %10.6 ile İstanbul, %8.8 ile İzmir ve %7.0 ile Muğla illeri bu ili takip etmiştir. Garda ve Karaçor (2016), Antalya ilinin tercihinde en fazla puan alan faktörleri şu şekilde sıralamıştır. Temiz hava, sağlık hizmetleri, görmeye değer ilginç yerler, ulaşım kolaylığı, denize, göle, nehire yakınlığı ve doğayla baş başa kalmadır.

Ege bölgesinde tatilini geçirmek isteyenlerin beklentileri şu şekilde sıralanmaktadır; oksijen alma, vakit geçirme, denize girme, yürüyüş gezileri, tarihi yerleri görme, doğayı keşfetme, doğal beslenme imkânı, milli park ziyareti, müzeleri gezme, sessizlik ve uçakla gitme imkânının olmasıdır. KTB (2019), yerli turistlerin Ege bölgesinde en çok ziyaret ettikleri il İzmir ve Muğla illeridir. Bu illeri ziyaret edenler Türkiye genelinin %16'sını oluşturmaktadır. Soykan (2003), Ege bölgesi, denizin yanında kültürel ve kırsal turizm, olanakları bol olan Muğla, Marmaris, Kula, Milas, Foça ile temiz hava kaynağı olan dağlarının olması önemli turizm etkinlikleri için birçok köyde doğaya dayalı her türlü sportif etkinliklerinin yapılması tüketicileri bu bölgeye çekmektedir.

Karadeniz bölgesinde tatilini geçirmek isteyenlerin beklentileri şu şekilde sıralanmaktadır; vakit geçirme, oksijen alma, yürüyüş gezileri, denize girme, doğal beslenme imkânı, sessizlik, doğayı keşfetme, sosyal etkinliklere katılma, eğlence, spor etkinliğine katılma imkânı, tarihi yerleri görme, müzik etkinlikleri ve kaplıca alternatifleridir. KTB (2019), yerli turistlerin Karadeniz bölgesinde 18 il içerisinde en çok ziyaret ettikleri iller Trabzon, Ordu, Bolu, Giresun, Artvin ve Rize'dir. Bu illeri ziyaret edenler Türkiye genelinin %5'ini oluşturmakta olup bulu dışındaki illerin denize kıyısı vardır. Demirbulat ve Aymankuy (2019)'a göre Karadeniz bölgesi turizm turlarına katılan bireylerin katılım nedenleri arasında en önemli faktörler; doğa ile baş başa olma, fiziksel ve zihinsel açıdan rahatlama, yörenin tarihi, sosyo-kültürel değerlerini öğrenme ve çok bahsedilen bir yeri tanımadır.

Marmara bölgesinde tatilini geçirmek isteyenlerin beklentileri şu şekilde sıralanmaktadır; vakit geçirme, oksijen alma, yürüyüş gezileri, doğayı keşfetme, tarihi yerleri görme ve doğal beslenme imkânıdır. KTB (2019), yerli turistlerin Marmara bölgesinde en çok ziyaret ettikleri İstanbul, Balıkesir, Bursa, Çanakkale, Kocaeli ve Edirne illeri olup, bu altı ili ziyarete gelenlerin oranı yaklaşık %20'dir. İstanbul'u ziyaret edenlerin oranı diğer 5'ilin toplam payından biraz yüksektir. Toker ve Kaya (2018), Marmara Bölgesine son altı yılda gelen turist sayısı üzerinde etkili olan faktörleri, yatak kapasitesi, mavi bayraklı plaj sayısı, tesis sayısı, denize kıyı ve kış turizmi olduğunu tespit etmiştir.

Doğu Anadolu bölgesinde tatilini geçirmek isteyenlerin beklentileri şu şekilde sıralanmaktadır; vakit geçirme, oksijen alma, yürüyüş gezileri, tarihi yerleri görme, doğal beslenme imkânı, doğayı keşfetme ve sessizliktir. KTB (2019), yerli turistlerin Doğu Anadolu bölgesinde en çok ziyaret ettikleri iller Erzurum, Malatya, Elazığ, Erzincan, Kars, Bitlis ve Van olup, bu yedi ili ziyaret edenlerin oranı yaklaşık %3'tür. Colakoglu (2017), Kırsal Turizm açısından Doğu Anadolu Bölgesinin önemli kaynaklara sahip olduğunu bölgenin en önemli eksiklerinin ulaşım zorlukları ve iklim şartlarının biraz sertliği olarak vurgulamıştır. Bölgenin en önemli turizm merkezlerini Nemrut Dağı'ndaki İshak Paşa Sarayı, Van Gölü'ndeki Akdamar Kilisesi, Tunceli'deki Munzur Vadisi Milli Parkı, Bingöl ilindeki Aksakal Gölü olarak belirterek, sal yarışı heyecanı yaşamak isteyenler için Çoruh Nehrinin eşsiz fırsatlar sunduğunu ifade etmiştir.

Kışın ise Erzurum'daki üç ünlü kayak merkezinin yanı sıra, Kars, Erzincan, Bingöl, Bitlis, Muş ve Van illerinde ki kayak merkezleri son zamanlarda yerli turistlerin dikkatini çektiğini belirtmiştir.

İç Anadolu bölgesinde tatilini geçirmek isteyenlerin beklentileri şu şekilde sıralanmaktadır; vakit geçirme, yürüyüş gezileri, oksijen alma, tarihi yerleri görme, sosyal etkinliklere katılma ve milli park ziyaretidir. KTB (2019), yerli turistlerin İç Anadolu bölgesinde en çok ziyaret ettikleri iller Ankara, Afyon, Konya, Eskişehir, Nevşehir ve Kayseri'dir. Bu altı ili ziyaret edenlerin oranı yaklaşık %14,5'tir. Güran (2008), İç Anadolu Bölgesi turizm bakımından genellikle kültür, tarih ve kaplıca turizmi üzerinde yoğunlaşmıştır. Colakoglu (2017) ise bu bölgenin kıyı bölgesi olmadığı için turizm faaliyetlerinde Ankara dışında çok önde gelen bir bölge olmadığını ifade ederek, Nevşehir'deki yeraltı şehirleri, Peri Bacaları, balon uçuşları ve doğal güzellikleri ile ve Erciyes kayak merkezinin de son yıllarda popüler olduğu bunun dışında bu bölgenin yayla, kaplıca ve av turizmi ile tüketicilerin dikkatini çektiğini belirtmiştir.

Güneydoğu Anadolu bölgesinde tatilini geçirmek isteyenlerin beklentileri şu şekilde sıralanmaktadır; vakit geçirme, yürüyüş gezileri, oksijen alma, doğal beslenme imkânı ve doğayı keşfetme fırsatlarıdır. KTB (2019), yerli turistlerin Güneydoğu Anadolu bölgesinde en çok ziyaret ettikleri iller Diyarbakır, Şanlıurfa, Kahramanmaraş, Mardin, Batman ve Adıyaman'dır. Bu altı ili ziyaret edenlerin oranı yaklaşık %3,5'tir. Aymankuy vd. (2016), Doğu ve Güneydoğu bölgeleri kırsal turizm açısından zengin olmasına karşın bireylerin güven korkuları nedeniyle Turizm talepleri çok düşük olmaktadır. Colakoglu (2017), Gaziantep'in Nizip ilçesindeki Zeugma, Birecik Baraj Gölü ve doğal bitki örtüsü, Adıyaman'ın Kahta bölgesindeki Ararat Dağı, Şanlıurfa'daki Balıklıgöl Bölgenin en güçlü kayak merkezi olan Karacadağ ve Siirt Merkez Kayak Merkezi önemli turistik yerlerdir. Bunun dışında Milli Parklar ve türbeler mağaralar, tarihi yapılar, kiliseler, kaleler ve müzeler en çok rağbet gören turistik yerlerdir Çelik ve Aksoy (2017) ise yerli turistlerin Şanlıurfa'ya geliş amaçlarını aktivite zenginliği, dini ziyaretler, gastronomi turları, tarihi yer gezileri, müzik ve eğlence gibi faktörler olarak belirlemiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

İhtiyaçlar dikkate alındığında yeme içme giyinme barınma ihtiyaçlarının yanı sıra zorunlu ihtiyaçlardan bir diğeri ise dinlenmedir. İnsanlar yoğun geçen çalışmaların ardından belirli aralıklarda tatil yapma ihtiyaçları olmaktadır. Toplumların daha başarılı olmalarında ve sağlıklı bir hayat sürmelerinde tatil yapmanın önemi bilim adamlarınca her zaman vurgulanmaktadır. Bu nedenle Erzurum'da yaşayan insanlar yoğun çalışma periyodunun devamında uzun geçen sert kışın ardından birkaç günlüğüne de olsa tatil yapma ihtiyacı duymaktadırlar. Ancak ailelerin tatile gidip, gitmeme durumu üzerine onların birtakım özellikleri etki etmektedir. Çalışma sonuçları dikkate alındığında Erzurum'da tatile çıkmayan ailelerin oranı %26'dır. Yani dört aileden biri hiç tatil yapamamaktadır. Sorulan sorular dikkate alındığında Erzurum doğumlu olmayan ailelerin oranı ise %22'dir. Bunun anlamı ise bu aileler her ne sebeple olursa olsun en az bir kere memleketlerine gitmek istemektedirler. Ayrıca Erzurum'da yaşayan bireylerin oğlu, kızı veya bir akrabası başka bir ilde olup yılda bir iki kez onları ziyareti tatil olarak görmektedirler. Bu durumda sonuçlar dikkate alındığında Erzurum'da yaşayan ailelerin bilinçli tatile gitme ihtimali %50'nin altına düşmektedir. Bu nedenle Erzurum'da yaşayan bireylere tatil

yapmanın önemi çocuklara derslerde, yetişkin bireylere ise kitle yayım araçlarıyla aktarılması gerekmektedir. Yapılan bu çalışmada ailenin tatile gitmesi üzerine etkili olan en önemli faktörün gelir durumu olduğu tespit edilmiştir. Orta ve yüksek gelir grubundaki ailelerin düşük gelir grubuna göre tatile çıkma ihtimalleri daha fazladır. Ailelerin yaklaşık %20'si aylık 3000 TL'nin altında ve yarısı ise 3000-7000 TL gelire sahiptir. Ayrıca hanelerdeki birey sayısı arttıkça ailelerin tatile çıkma ihtimalleri düşmektedir. Erzurum'da gelir getiren aileler de çalışan bireyler genelde memur ve işçi kesimidir. Toplumun gelirini artırmadaki en önemli etkenlerden birisi çalışabilecek nüfusa iş imkânlarının sağlanması ile mümkün olmaktadır. Ayrıca kırsal Turizm olanaklarının Erzurum'da geliştirilmesiyle ve kişilerin tasarruflarının üretime dönüştürülmesi sağlanarak şirketleşme olgusunu artıracak girişimcilik faaliyetlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Tatil üzerinde etkili olan diğer faktörler ise tatil süresinin uzunluğu ve tatil yapılacak yerde deniz olmasıdır. Tatile gidenlerin %86.78'i denizi olan Akdeniz, Ege, Karadeniz veya Marmara bölgesini tercih etmektedir. Tatil bölgesi seçiminde tüm bölgelerde ortak olarak istenen özellikler oksijen, temiz hava alma, yürüyüş gezileri ve vakit geçirme kriterleridir. Ayrıca sadece İç Anadolu Bölgesi'nde tercih edilmeyen sessizlik ve doğal beslenme diğer bölgelerde arzulanan özelliklerdir. Bunun dışında Güneydoğu ve Akdeniz Bölgesi'nde tarihi yerleri gezme diğer bölgelere göre çok düşük düzeyde kalmaktadır. Milli park ziyaretinde İç Anadolu ve Ege bölgeleri diğer bölgelere fark oluşturmaktadır. Müze ziyaretlerinde İç Anadolu, Ege ve Doğu Anadolu bölgesi daha fazla tercih edilmektedir. Kırsal alan ziyaretlerinde Güneydoğu ve Doğu Anadolu, dağa tırmanma ve kaplıcaya gitmede Doğu Anadolu ve Karadeniz, paraşüt ve sal yarışında Karadeniz, kültürel etkinliklerde Ege ve Güneydoğu Anadolu, dini etkinliklerde ise Güneydoğu Anadolu, sosyal etkinliklerde ise İç Anadolu ve Karadeniz bölgeleri en fazla tercih edilen bölgeler olmaktadır. Erzurum'da yaşayan bireyler için tatil denince ilk akla deniz, kum ve güneş geldiği aşikârdır. Bu nedenle kırsal Turizm hakkında ve faydaları hakkında topluma bilgiler verilmesi gerekmektedir. Tatile çıkamayan aileler için Doğu, Güneydoğu ve Karadeniz bölgesi için tur şirketleri tarafından yerli ve yabancı turistin yoğun olmadığı dönemde kısa zamanlı cazip kampanyalara gerek vardır.

KAYNAKLAR

Akbulak, Cengiz, (2016), "Ardahan İlinde Kırsal Turizm Potansiyelinin Sayısallaştırılmış Swot Analizi İle Değerlendirilmesi", HUMANITAS-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 4(7), ss. 1-30.

Anonim, (2019), Erzurum İl Nüfusu. 2018 Yılı Merkez İlçe (Yakutiye, Aziziye ve Palandöken) Nüfusları. https://www.nufusu.com/il/erzurum-nufusu, Erişim Tarihi: 09.09.2019.

Aymankuy, Şimal; Demirbulat, Özge, Güdü; Aymankuy, Yusuf, (2016), "Yerli Turistlerin Güvenlik Algılarının Belirlenmesi-Güneydoğu Anadolu Bölgesi Örneği", Journal of Human Sciences, 13(1), ss.965-981.

Cengiz, Gülizar; Akkuş, Çetin, (2012), "Kırsal Turizm Kapsamında Yöre Halkının Kalkındırılması: Erzurum Örneği", Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2012(1), ss.61-74.

Colakoglu, Osman, Eralp, (2017), "Rural Tourism In Turkey". Anuarul Institutului de Cercetari Economice Gheorghe Zane"-Iasi, 26(1), ss.67-84.

Çelik, Muhabbet; Aksoy, Mustafa, (2017), "Yerli Turistlerin Gastronomi Turizmine Yönelik Tutumları: Şanlıurfa Örneği", Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 5(3), ss.422-434.

Çelik, Selahattin, (2018), "Alternatif Turizm. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi", 11(56), ss.193-204.

Daşkıran, Filiz; Özkoç, Hatice, Hicret, (2019), "Türkiye'deki Hanehalkının Tatil Harcama Yapısının İncelenmesi: Tobit Model", Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 18(71), ss.1051-1065.

Demirbulat, Özge, Güdü; Aymankuy, Yusuf, (2019), "Ekoturizme Katılan Yerli Turistlerin Destinasyon Hizmet Kalitesine Yönelik Değerlendirmeleri (Doğu Karadeniz Bölgesi Örneği", Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi, 16(1), ss.48-70.

Drăgulănescu, Irina-Virginia; Druţu, Maricica, (2012), "Rural Tourism for Local Economic Development", International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences, 2(1), ss.196-203.

Garda, Betül; Karaçor, Süleyman, (2016), "Yeni Turistik Eğilimler: Antalya İli Örneği", Yönetim ve Ekonomi, 23(3), ss. 605-622.

Greene, William, (2008), Econometric Analysis. 7th Edition, Prentice Hall.

Baran, Günseli, Güçlütürk; Özoğul, Gamze; Noyan, Elçin, (2020), "Yeni Tüketiciler Arasındaki Kuşak Z'nin Tatil Tercihleri: Üniversite Öğrencileri Örneği", Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 4(2), ss.927-945.

Güran, Mehmet, Salih, (2008), İç Anadolu Turizminin Gelişiminde Pazarlama İletişimi Stratejilerinin Önemi: Teorik ve Ampirik Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Konya.

Güzel, Özlem, (2011), Türkiye'de İç Turizm Pazarı Analizi ve Pazarı Canlandırmaya Yönelik Alternatif Turizm Olanakları, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(16), ss.127-144.

İlhan, Ali; Çelik, Mehmet, Ali; Gülersoy, Ali, Ekber; Gümüş, Nevzat, (2017), "Cehennem Deresi Kanyonu'nun (Ardanuç, Artvin) Doğa Turizmi Potansiyelinin SWOT Analizi ile Değerlendirilmesi", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 54(10),ss. 468-478.

Kalaycı, Şeref, (2018), SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri. 9. Baskı, Asil Yayın Dağıtım, Ankara.

Karakaş, Erdal, (2001), "Elazığ Şehir Nüfusunda Turizm Eğilimi", Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11(1), ss.57-87.

Kervankıran, İsmail; Eteman, Fatma, Sert; Çuhadar, Murat, (2018), "Türkiye'de İç Turizm Hareketlerinin Sosyal Ağ Analizi İle İncelenmesi", Turizm Akademik Dergisi, 5(1), ss. 28-49.

Köşk, Ülker; Gürbüz, Ahmet, (2017), "Ailelerin Tatil Karar Sürecine Gençlerin Etkileri: Ankara İli Örneği", Journal of History Culture and Art Research, 6(3), ss.630-649.

KTB, (2019). Türkiye'nin turizm gelirleri. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstatistikleri. https://yigm.ktb.gov.tr/TR-201116/turizm-gelirleri-ve-giderleri.html, Erişim Tarihi: 19.10.2019.

Kutlar, Aziz, (2017), EVİews ve SPSS ile Lojistik Regresyon (Logit), Probit ve Tobit Modellerinin Uygulamaları, Orion Kitabevi, Ankara.

Lickorish, Leonard, J; Jenkins, Carson, L, (2007), Introduction to Tourism, Routledge Jordan Hill. Available at: ProQuest Ebook Central.

Miran, Bülent, (2018), Ekonometri, LAP LAMBERT Academic Publishing, Letonya.

Özsağır, Arif; Akın, Aliye, (2012), Hizmetler Sektörü İçinde Hizmet Ticaretinin Yeri Ve Karşılaştırmalı Bir Analizi, Electronic Journal of Social Sciences, 11(41), ss.311-331.

Öztürk, Mensure; Bayat, Murat, (2011), Uluslararası Turizm Hareketlerinde Sağlık Turizminin Rolü ve Kalite Çalışmalarının Önemi Bir Literatür Çalışması, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1(2), ss.135-156.

Pekyaman, Asuman; Çiftçi, Nazmiye; Sandıkçı, Mustafa, (2018), "Akademisyenlerin Tatil Tercihlerini Etkileyen Faktörler: Afyon Kocatepe Üniversitesi Örneği", Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(2), ss.1-18.

Smith, Valene, L; Eadington, William,R, (Eds.), (1992), Tourism Alternatives: Potentials and Problems in the Development of Tourism, University of Pennsylvania Press.

Soykan, Füsun, (2003), "Kırsal Turizm ve Türkiye Turizmi için Önemi", Ege Coğrafya Dergisi, 12(1), ss.1-11.

Şahinler, Suat, (2000), "En Küçük Kareler Yöntemi ile Doğrusal Regresyon Modeli Oluşturmanın Temel Prensipleri", Mustafa Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 5(1-2), ss.57-73.

Thrane, Christer, (2018), "Tourists' Transportation Mode Choices by Conditional and Mixed Logit Models", Journal of Tourism and Hospitality, 1, ss.1-9.

Toker, Seca, Kaya, Gizem, (2018), "Turist Sayısını Etkileyen Faktörler: Marmara Bölgesi", II. Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Öğrenci Kongresi, Antalya.

Tuna, Sakine, (2018), Tüketicilerin Destinasyon Seçimini Etkileyen Faktörlerin Araştırılması ,Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Aydın.

TÜİK, (2019). Yurtiçinde İkamet Edenlerin Dönemler İtibari ile Yurtiçi Seyahat Yapma Sayısı. http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1072, Erişim Tarihi: 21.10.2019.

Twentify, (2020). Tatil için En Çok Akdeniz Bölgesi'ni Tercih Ediyoruz. Bounty Üzerinden Anketler Yapan Araştırma Şirketi. https://www.twentify.com/tr/blog/yaz-gelirken-t%C3%BCrkiyenin-tatil-haritas%C4%B1n%C4%B1-C3%A7%C4%B1kard%C4%B1k. Erişim Tarihi. 15.07.2020.

UNWTO, (2019). Methodological Notes to the Tourism Statistics Database Edition 2019, World Tourism Organization Statistics, https://www.e-unwto.org/doi/suppl/10.5555/unwtotfb0000300020142018201910. Erişim Tarihi: 19.10.2019.

Uzundumlu Ahmet, Semih (2019), Ekonomik Sektörler. Tarım Ekonomisi Birinci Bölüm Ders Notları.

Uzundumlu, Ahmet, Semih; Ertek, Nur; Kurtoglu, Seval, (2019), Erzurum İlinde Tüketilen En Uygun Elma Çeşidinin Belirlenmesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(2), ss.245-264.

Wearing, Stephen; Neil, John, (1999), Ecotourism: Impacts, Potentials and Possibilities. Reed Educational and Professional Publishing Ltd.

World Bank, (2019). International Tourism, Number of Arrivals. https://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.ARVL?most_recent_year_desc=false&view=map. Erişim Tarihi: 19.10.2019.

WTO, (2019). Services Trade in Numbers. World Trade Organization Statistics Books, https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/03_wtr19_2_e.pdf. Erişim Tarihi: 19.10.2019.